

Günün Piyasa Haritası

Aynı kürsüden bir yanda anlaşma takvimi, diğer yanda askeri seçenek dile getirildi. ABD Başkanı Donald Trump BM Genel Kurulu'ndaki konuşmasında İran ile anlaşmanın Kasım'daki ara seçimlerin hemen ardından gelebileceğini söylerken, masadaki alternatifin İslam Cumhuriyeti'ni hızla yok etmek olduğunu da ekledi. Tahran'dan gelen mesaj ise koşullu bir açılım içeriyordu. Üst düzey bir İranlı yetkili, ABD ablukayı kaldırırrsa Hürmüz Boğazı'nın günler içinde Körfez trafiğine açılabilceğini aktardı. Petrol bu iki ucu aynı seansta fiyatladı: Suudi Arabistan'ın Doğu Batı Boru Hattı'nı yeniden devreye aldığı haberiyle Brent seans içinde 97 dolara kadar geriledi, Trump'ın belirsiz zaman çizelgesi ise fiyatı yeniden 100 doların üzerine taşıdı. Sahadaki veri, diplomatik iyimserliğin henüz fiziki akışa dönüşmediğini gösteriyor. Hürmüz'den Salı günü yalnızca üç emtia gemisi geçti.

Enerji şokunun fiyatlara kalıcı biçimde yerleşme riski, farklı karar alıcıların gündemine aynı gün girdi. ABD'de dizel rekor seviyede seyrederken Trump dizel ihracatının durdurulmasını desteklediğini açıkladı, Richmond Fed Başkanı Tom Barkin arz şoklarının geçici olmaktan çıktığını söyledi. TCMB Başkanı Fatih Karahan da enerji fiyatlarında yukarı yönlü risklerin sürdüğünü vurguladı.

Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in Washington'a ulaşacağı gün, risk iştahının dayanağı yapay zeka temalı teknoloji rallisi ve geri çekilen petrol olmayı sürdürüyor. Hürmüz'deki geçişler artmadıkça petroldeki jeopolitik primin çözülmesi zor görünüyor ve bu durum hem Fed'in sıkılaştırma patikası hem de enerji ithalatçısı ekonomilerin varlıkları için fiyatlamayı temkinli tutuyor.

ABD İran Diplomasisi ve Hürmüz Trafiği

Trump ile İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan, Şubat'ta başlayan savaştan bu yana ilk kez aynı etkinlikte bulunuyor. İranlı yetkili, heyetin müzakereleri canlandırma konusunda tam yetkili olduğunu, ancak iki lider arasında doğrudan bir görüşme planlanmadığını belirtti. Tahran son önerisini geçen hafta arabulucular aracılığıyla Washington'a iletmmişti. Taraflar arasında Temmuz'dan bu yana bilinen bir yüz yüze temas yok, o dönemde imzalanan ara anlaşma birkaç hafta içinde çökmüştü.

Gemi takip verileri ise ayrı bir hikaye anlatıyor. Salı günü boğazdan geçen emtia gemisi sayısı bir önceki günün dört seviyesinden üçe indi, 10 günlük ortalama 15 civarında bulunuyor. Transponderini kapatan gemiler nedeniyle rakamlar revize olabilir. Savaş öncesinde küresel petrol ve LNG arzının yaklaşık beşte biri bu güzergahtan geçiyordu.

Suudi Boru Hattı Yeniden Devrede

13 Eylül'deki insansız hava aracı saldırıları sonrası kapatılan ve Yanbu limanındaki yüklemeleri durduran Doğu Batı Boru Hattı, kaynaklara göre Salı günü düşük debiyle yeniden çalışmaya başladı. Suudi Arabistan bu hat üzerinden günlük yaklaşık 4 milyon varil, yani küresel arzın %4'ü kadar petrolü Hürmüz'ü dolaşarak Kızıldeniz'e yönlendiriyordu. Aramco'nun miktarı yeniden bu seviyeye çıkarmayı hedeflediği, ancak takvim vermediği aktarıldı. Haberle Brent 2 dolardan fazla düşerek 8 Eylül'den bu yana en düşük seviyeyi gördü, Kasım vadeli WTI önceki seansı %2,92 kayıpla 89,67 dolardan tamamladı. Kızıldeniz tarafında Husilerin Suudi ihracatını tehdit etmesi ise arz rahatlamasının kırılma kalmasına yol açıyor.

Dizel İhracatına Kısıt Gündemde

Trump, BM temaları sırasında dizel ihracatının yasaklanmasını destekleyeceğini ve bunu ekibine ilettiğini söyledi, adımın benzin fiyatları üzerinde sınırlı bir etki yaratabileceğini de kabul etti. Hazine Bakanı Scott Bessent, rafineri kapasitesini dikkate alarak tam ya da kısmi bir yasağın uygulanabilirliğini incelediklerini belirtti. Karar henüz alınmış değil.

Arka plandaki baskı belirgin. ABD'de dizelin galon başına ulusal ortalaması 6,52 dolarla rekor kırarken yıllık artış %77'ye ulaştı, benzin ortalaması 4,47 doların üzerinde. Siyasi maliyet de büyüyor: Michigan ve Iowa'da sıkı Senato yarışlarındaki iki Cumhuriyetçi aday savaşın hızla sona ermesi, akaryakıt vergilerinin askıya alınması ve dizel ihracatına ara verilmesi çağrısı yaptı, Trump'ın onay oranı ise son ankette %32 ile kariyerinin en düşük seviyesine indi. Bir akaryakıt fiyat analisti, ABD dizel fiyatlarının küresel dengeyle belirlendiğini ve ihracat yasağının dünya fiyatını değiştirmeyeceğini savunarak adımın ters tepebileceği uyarısında bulundu.

Fed'de Sıkılaştırma Tartışması Sürüyor

Fed geçen hafta üç yılı aşkın bir aradan sonra oybirliğiyle faiz artırarak politika faizini %3,75 ile %4 aralığına çekmişti. Bu yıl FOMC'de oy hakkı bulunmayan Barkin, arz şoklarının tek seferlik olmaktan çıkıp ekonomi genelinde kalıcı fiyat baskısına dönüştüğünü, mevcut yüksek enflasyonun gelecekteki enflasyonu etkileme riski taşıdığını söyledi. Geçen haftaki artışın katkı sağlayacağını belirten Barkin, ilave artışların gerekip gerekmeyeceğini ve kaç adım olacağını zamanın göstereceğini ifade etti. Enflasyonun beş buçuk yıldır %2 hedefine yaklaşamaması yetkililerin endişesini artırırken, Asya seansında dolar yeni artış beklentileriyle güçlü seyretti, petroldeki gerileme ise uzun vadeli tahvil faizlerini sınırladı.

Trump ile Şi Washington'da Buluşuyor

Şi, üç günlük temalar için Çarşamba günü Washington'a ulaşıyor. Bu yılki ikinci yüz yüze görüşme öncesinde iki ülke heyetleri ön müzakereleri tamamladı. Bessent görüşmeleri çok başarılı olarak nitelendirse de Çin'in Busan anlaşmasındaki bazı taahhütlerini tam yerine getirmediğini belirtti. Anlaşma kapsamında Çin nadir toprak elementlerindeki ihracat kontrollerini askıya almış ve ABD'den tarım ürünü alımını kabul etmişti, ABD ise bazı tarifeleri düşürmüştü. Uzatılmazsa 10 Kasım'da, yani ABD seçimlerinden bir hafta sonra sona erecek. Zirvede büyük bir kırılmadan çok, hassasiyeti düşük ürünlerde sınırlı tarife indirimleri bekleniyor. Yapay zeka tartışmaları, değişen tarifeler ve İran savaşıyla bağlantılı yaptırım operasyonu süreci sekteye uğratabilecek başlıklar arasında.

Wall Street'te Teknoloji Liderliği

Nasdaq önceki seansı %0,45 yükselişle 27.244 puandan kapatarak üst üste ikinci rekorunu kırdı. S&P 500 yatay kalırken Dow Jones %0,36 geriledi. Meta'nın Muse yapay zeka asistanının App Store zirvesine yerleşmesiyle hissenin Pazartesi %11 yükselmesi Muhteşem Yedili'yi yeniden liderliğe taşıdı. Asya'da Salı günü Güney Kore yaklaşık %2, Tayvan %1,3 değer kazandı, Bitcoin ise 86.000 doların üzerinde tutundu.

TCMB Sunumunda Talep ve Beklentiler

Karahan, Türkiye ABD İş Konseyi'nin 19. Türkiye Yatırım Konferansı'ndaki sunumunda Brent'in savaş öncesindeki 72 dolardan 21 Eylül itibarıyla 101 dolara çıktığını (%39), savaş döneminde 118 dolarla zirve gördüğünü aktardı. Dizelde ise 29 dolardan 93 dolara %226'lık artış yaşandı. Sıkılaştırma sonrası kredi büyümesinin ilkbahardan bu yana belirgin yavaşladığı, GSYH büyümesinin 2025'in ikinci çeyreğindeki %4,8'den 2026'nın aynı döneminde %2,3'e, yurt içi talep büyümesinin ise %5,2'den %2,2'ye gerilediği belirtildi. Ocak ile Temmuz arasında turizm gelirleri 31 milyar dolara ulaşarak geçen yılın 30,8 milyar dolarlık seviyesini aştı, talepteki yavaşlama ve ihracattaki güçlenme cari dengeyi destekliyor.

Enflasyon tarafında yüksek enerji fiyatları özellikle ulaştırma hizmetleri üzerinden baskı yaratırken, kira enflasyonundaki gerileme ve zayıf talep dezenflasyonu destekliyor. Piyasa katılımcılarının 12 ay sonrası enflasyon beklentisi Eylül'de %23,7, reel sektörünki Ağustos'ta %32,8, hanehalkının %45,6 seviyesinde. Sunumun genel tonu, beklentilerdeki son yükselişe karşı temkinin korunduğuna işaret ediyor.

Borsa İstanbul Son Durum

BIST 100 son işlem gününü %1,04 kayıpla 13.198,84 puandan tamamladı. Endeks gün içinde 13.370 ile 13.169 puan arasında dalgalanırken işlem hacmi 147,5 milyar TL ile bir önceki günün 187,7 milyar TL seviyesinin gerisinde kaldı. BIST 30 %1,06 gerilerken satış baskısı en belirgin sınai endeksinde hissedildi ve endeks %1,75 düştü. Bankacılık endeksi ise %0,27'lik yükselişle ayrıştı. Aynı gün açıklanan Eylül tüketici güven endeksi 91,9 ile bir önceki ayın 90,8 seviyesinin üzerine çıktı.

Özetle

BM Genel Kurulu'nda Trump'ın anlaşma ile askeri seçenek arasında gidip gelen mesajları ve Tahran'ın abluka şartına bağladığı Hürmüz açılımı petrolü dalgalı tutarken, boğazdaki gemi geçişlerinin 10 günlük ortalamanın çok altında kalması diplomasinin henüz sahaya yansımadığını gösterdi. Suudi boru hattının yeniden devreye girmesi arz tarafında nefes aldırır da Kızıldeniz riski sürüyor. ABD'de rekor dizel fiyatları ihracat yasağı tartışmasını ve Cumhuriyetçiler üzerindeki seçim baskısını artırıyor.

Barkin arz şoklarının kalıcılaştığı uyarısıyla ilave faiz artışı kapısını açık bırakırken, Şi'nin Washington ziyaretinde sınırlı adımlar bekleniyor ve teknoloji rallisi Nasdaq'ı yeni rekora taşıdı. Karahan'ın sunumu yurt içinde zayıflayan talebin dezenflasyonu desteklediğini, enerjinin ise ana risk olmaya devam ettiğini ortaya koydu. Borsa İstanbul'da son işlem günü sınai hisselerin öncülüğünde gelen kayıplar BIST 100'ü %1 üzerinde geriletti, bankacılık endeksi ise pozitif ayrıştı.

Emre Özdemir**Trive Yatırım Araştırma Uzmanı**

RİSK UYARISI:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.